ٴوزارا پايدا جەتكىزىپ، تەڭ يگىلىكتەنىپ، ساۋدانى ىركىلىسسىزدەندىرۋدىڭ جولىن اشتى

(باسى 1 - بەتتە)

قورعاستى قامتىعان شينجياڭداعى ٴارقايسى شەكارا وتكەلدەرى بەينە شينجياڭنىڭ ۇزىننان - ۇزاققا سوزىلعان شەكارا لينياسىنا ورناتىلعان مەرۋەرت سىپەتتى، نۇكتەدەن سىزىققا اينالىپ، ”كىرگىزۋ“، ”تاسىپ شىعارۋ“ سىندى زات اينالىمى ۇلكەن ارناسىن قالىپتاستىرىپ، شينجياڭنىڭ باتىسقا ەسىك اشۋىنىڭ، شەكارا بويى ەسىك اشۋىنىڭ اسەم كورىنىسىن تۇلعالادى.

”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ باستاماسى العا قويىلعان 10 جىلدان بەرى، شينجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى رەتىندە، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ كەڭدىگىن، تەرەڭدىگىن جانە دەڭگەيىن بارىنشا جوعارىلاتىپ، ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەرمەن جان - جاقتى، كوپ سالاداعى اۋىس - كۇيىستى، سەلبەستىكتى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، ساۋدانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەبەدى، شينجياڭ ورنىقتى قادامەن قۇرلىقتىڭ ىشكى وڭىرىنەن ”ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەبىنە“ قاراي بەتتەدى.

مىناداي سان - سيفرلار شينجياڭنىڭ باتىسقا ەسىك اشۋداعى ەكپىندى قادامىن ناقىشتادى. كەدەننىڭ ساناعىنا نەگىزدەلگەندە، 2013 - جىلدان 2022 - جىلعا دەيىن، شينجياڭنىڭ يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنى 170 ميلليارد 810 ميلليون يۋاننان ارتىپ، 246 ميلليارد 360 ميلليون يۋانعا جەتىپ، جىلدىق ورتاشا ارتۋى 4.2% بولعان. بيىل الدىڭعى 8 ايدا تۇتاس رايوننىڭ جۇزەگە اسىرعان سىرتقى ساۋدا يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنى 219 ميلليارد 190 ميلليون يۋان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 51.2% ارتىپ، ارتۋ قارقىنى مەملەكەت بويىنشا 2 - ورىندا تۇرعان. تۇتاس رايونداعى شەكارا وتكەلدەرىنىڭ 1 - ايدان 8 - ايعا دەيىنگى يمپورت - ەكسپورت زات تاسىمال مولشەرى 48 ميلليون 752 مىڭ توننا بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 7.6% ارتقان.

9 - ايدىڭ 23 - كۇنى جۇڭگو تاۋارلارى وزبەكستان مەملەكەت سىرتى قامباسىنداعى ونىمدەر كورمە زالىنا كىرگەنىمىزدە، جۇڭگونىڭ نەشە 100 ٴتۇرلى ساپالى ونىمدەرىنىڭ سورەگە رەتتى قويىلعاندىعىن كوردىك. ”شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدانىڭ جوعارى قارقىنمەن دامۋىنا ىلەسە، ٴتيپتى دە كوپ جۇڭگو ونىمدەرى ورتا ازيادان تەڭىز ارقىلى ەۋروپاعا جەتتى“. شينجياڭ ازيا - ەۋروپا حالىقارالىق زاتتىق ماتەريالدار ساۋدا ورتالىعى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باسالقاسى جاڭ حۇڭپيڭ: مەملەكەت سىرتى قامباسى ىسكە قوسىلعاننان كەيىن، زات اينالىمىنىڭ ۋاقىتى قىسقارىپ، قاريدارلاردىڭ اڭسى ونان ارى جاقسى بولا ٴتۇستى، - دەپ تانىستىردى.

2013 - جىلى ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ باستاماسى العا قويىلعاننان كەيىن، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا كەڭىنەن تانىلدى. جاڭ حۇڭپيڭ مەن ونىڭ ۇجىمى تىنباي قۇلشىنىپ، ازيا - ەۋروپا حالىقارالىق شەكارا اتتاعان جالپىلىق تاۋارلار ساۋدا تۇعىرىن قۇرىپ، شەكارا اتتاعان سەنىمدىلىك، شەكارا اتتاعان زات اينالىمى، شەكارا اتتاعان ەسەپ جابۋ، قامداۋ تىزبەگىندىك فينانس سياقتى قىزمەت وتەۋلەردى دامىتۋ ارقىلى بۇكىل جەر شارى كولەمىندەگى جالپىلىق شيكى ماتەريالدار، تاۋار ناق بۇيىمدارىنىڭ شەكارا اتتاعان قولما - قول ساۋداسىن جۇزەگە اسىردى.

شەكارا وتكەلى، شەكارا ساۋداسى سياقتى ٴداستۇرلى باسەكە باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرۋمەن قاتار، شينجياڭ تاعى كوپ ٴتۇرلى شارا قولدانىپ، سىرتقى ساۋدادا جاڭالىق اشا دامۋدىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشىن، جاڭا باسىمدىعىن جەدەل جەتىلدىردى. قازىر شينجياڭ شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا ىستەرى، بازاردىڭ ساتىپ الۋ ساۋداسى، وتكەرمەلى اۆتوكولىك ەكسپورتى، شەكارا تۇرعىندارىنىڭ ٴوزارا بازارشىلاۋى سياقتى سىرتقى ساۋدانىڭ جاڭا كاسىپ كۇيىن، جاڭا فورماسىن جەتىلدىردى، قالىپتاستىردى. جەر - جەر وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن جانە بايلىق قاسيەتىن تياناق ەتىپ، شينجياڭ ەرەكشەلىگىنە ساي كەلەتىن سىرتقى ساۋدانى دامىتۋ جولىن بەلسەنە قاراستىردى.

قۇرىلىم ۇزدىكسىز ساپالانىپ، ساۋدا سەلبەستىگى ونان ارى جيىلەي ٴتۇستى

وسىدان 4 جىل ىلگەرى، ىلە شيڭحى ساۋدا شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى دياۋ جىڭلين وزبەكستان جانە ورتا ازيا ٴوڭىرى جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىك بازارىنىڭ ورنالاسىمىن جاساي باستاعان ەدى. جاڭا ەنەرگيالى اۆتوكولىكتەردىڭ ”سىرتقا شىعارىلۋ“ قادامىنىڭ جەدەلدەۋىنە ىلەسە، دياۋ جىڭلين جۇڭگو ونىمدەرى قۇرىلىمىنىڭ بىرتىندەپ جوعارى دەڭگەيگە قاراي دامۋ ىزىنە كۋا بولدى.

كوز الدا جۇڭگو شينجياڭىنىڭ ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەرمەن جانە وڭىرلەرمەن ساۋدا كولەمى ورنىقتى ارتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگى، قامداۋ تىزبەگى سەلبەستىگى ٴتيپتى دە جيىلەپ، قۇرىلىمى ۇزدىكسىز ساپالانىپ، ٴۇي ەلەكتر جابدىقتارى، توقىماشىلىق بۇيىمدارى، ەلەكترون نەگىزگى بولشەكتەرى سياقتىلاردىڭ ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەردىڭ بازارىنداعى باسەكەلىك قۋاتى ۇزدىكسىز ارتتى.

”كاسىپ سالاسى سەلبەستىگى ونان ارى جيىلەپ، ۇلاستىرۋدىڭ، تۇتاستىرۋدىڭ اسەرى كورنەكتىلەندى“. اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى لي شۋان بىلاي دەدى: ساۋدانىڭ ىركىلىسسىزدىگى ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەردىڭ كاسىپ سالاسى سەلبەستىگىن جانە كاسىپ سالاسىنىڭ دارەجەسىن جوعارىلاتۋىن دا جەبەپ، دۇنيە ٴجۇزى ساۋداسى مەن ەكونوميكاسىنىڭ ورنىقتىلىعى مەن گۇلدەنۋىن ىلگەرىلەتتى.

بيىل الدىڭعى 8 ايدا قاشقار ايماعىنىڭ يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنى 51 ميلليارد 200 ميلليون يۋان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 98.5% ارتىپ، تۇڭعىش رەت 50 ميلليارد يۋاننان اسىپ، يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنى، ارتۋ مولشەرى دەرلىكتەي شينجياڭنىڭ ايماق، وبلىس، قالالارىندا 1 - ورىندا تۇردى.

تاۋار قۇرىلىمىنان قاراعاندا، ەڭبەك شوعىرلانعان ونىمدەر مەن ماشينا - ەلەكتر ونىمدەرى ەكسپورتتاعى ەڭ باستى ونىمدەر بولىپ، جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق ونىمدەردىڭ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ، كۇن ەنەرگياسى باتەرياسىنىڭ ەكسپورت قۇنى جەكە - جەكە سايكەس مەزگىلدەگىدەن 48.6%، 23%، 50.2 ەسە ارتقان، مەتال كەنى جانە كەن رۋداسى يمپورتى بىلتىرعى تۇتاس جىلداعى ورەدەن الدەقايدا اسىپ تۇسكەن.

”يمپورت - ەكسپورت تاۋارلارىنىڭ ارتۋى جۇڭگو قاشقار ايماعىنىڭ ‘ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى’ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەرمەن كاسىپ سالاسى باسىمدىعى جاعىندا ٴبىرىن - ٴبىرى تولىقتاعان، كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ، قامداۋ تىزبەگىنىڭ توعىسپالى دامۋىن جەدەل ىلگەرىلەتكەن بەينەسىن كورسەتىپ وتىر“، - دەدى قاشقار كەدەنى جالپىلىق ىستەر باسقارماسىنىڭ باستىعى ۋاڭ شيپيڭ.

كوز الدا شينجياڭ ”8 ٴىرى كاسىپ سالاسى شوعىرىن“ ارقاۋ ەتىپ، ”ٴبىر پورت، ەكى رايون، بەس ۇلكەن ورتالىق، شەكارا وتكەلى ەكونوميكا بەلدەۋىن“ يگەرۋ ارقىلى ساۋدا كولەمى ۇزدىكسىز ۇلعايعان، تاۋار قۇرىلىمى ۇزدىكسىز ساپالانعان، ساۋدا ٴتاسىلى كوپ نەگىزدەنگەن، ينتەرنەت جەلىسىندە، جەلىدەن تىس توعىسپالى دامىعان سىرتقى ساۋدانىڭ جوعارى ساپالى دامۋ كۇيىن قالىپتاستىردى.

لي شۋان بىلاي دەدى: شينجياڭ وڭىرلىك سياساتتى ەسىك اشۋ ستراتەگياسىن مەملەكەتتىك باتىسقا ەسىك اشۋ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۋىنا بەلسەنە ەنگىزىپ، تۇتاس رايونداعى كاسىپورىنداردىڭ الەمدىك كاسىپ سالاسى ٴبولىس سەلبەستىگىنە ىشكەرىلەي قاتىناسۋىن قولداپ جانە جەتەلەندىرىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ ىشىنەن - سىرتىنان تەرەڭ توعىسۋىن جەبەپ، دەربەس تە مەڭگەرۋگە بولاتىن، حاۋىپسىز دە سەنىمدى، باسەكەلىك قۋاتى كۇشتى وسىزاماندانعان كاسىپ سالاسى جۇيەسىن تۇلعالاپ، ارنا ەكونوميكاسىنىڭ شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىنا، كاسىپ سالاسى ەكونوميكاسىنا بۇرىلىس جاساۋىن ىلگەرىلەتتى.

سەلبەستىك مەحانيزمى مولايىپ، ساۋدا ونىمدىلىگى ۇزدىكسىز جوعارىلادى

جاقىندا شاۋەشەك قالاسى يۇگلى ساۋدا - ساتتىق شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ ٴبىر توپ جاڭجوۋ بال پومەلوسى باقتى شەكارا وتكەلىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن كەدەننەن جىلدام وتكىزۋ ”جاسىل ارناسى“ ارقىلى شەكارادان شىعارىلىپ، 7 كۇندە - اق رەسەيدىڭ ماسكەۋدەگى، سان - پەتربۋرگىدەگى ەرەن بازارلارعا جەتكىزىلدى.

اتالعان سەرىكتەستىكتىڭ كاسىپتىك ىستەرگە جاۋاپتى ديرەكتورى ليۋ جۇن - ي بىلاي دەدى: باقتى شەكارا وتكەلىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنە ارنايى اشقان كەدەننەن جىلدام وتكىزۋ ”جاسىل ارناسىنىڭ“ ارقاسىندا، تاۋارلاردىڭ ٴبارىن، جالپى جاقتان، ”كەلە سالا جونەلتۋگە“ بولاتىن بولدى.

2013 - جىلى 12 - ايدا رەسمي بەكىتىلىپ ىسكە قوسىلعان باقتى شەكارا وتكەلىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن كەدەننەن جىلدام وتكىزۋ ”جاسىل ارناسى“ — مەملەكەتتەگى تۇڭعىش اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن كەدەننەن جىلدام وتكىزەتىن ”جاسىل ارنا“. ”كەدەننەن ٴوتۋ ۋاقىتىنىڭ بارعان سايىن قىسقارۋى سىرتقى ساۋدا كاسىپورىندارى ٴۇشىن حالىقارالىق بازاردان ٴتيىمدى وراي ۇتىپ بەردى“، - دەدى تارباعاتاي كەدەنىندە باقىلاۋ - باسقارۋ ٴبولىمىنىڭ باستىعى شياۋ شيننان تانىستىرىپ.

ساۋدا كولەمىن كەڭەيتىپ، ساۋداعا قارجى قوسۋدى قولايلاندىرۋ بارىسىنداعى ماسەلەلەردى شەشۋ ٴۇشىن، جۇڭگونىڭ شينجياڭى كوپ جاقتى، ەكى جاقتى ەكونوميكا - ساۋدا مەحانيزمى تۇعىرىنىڭ رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ٴبىر قىدىرۋ ٴونىمدى جاڭا ٴادىس، جاڭا مەحانيزمدى بەلسەنە قاراستىرىپ، ساۋدا ىركىلىسسىزدىگىن پارمەندى جەبەدى.

”ساۋدانى ىركىلىسسىزدەندىرۋدە ساۋداعا قارجى قوسۋدىڭ ەركىن بولۋى، قولايلى بولۋى ماسەلەسىن كۇش سالا شەشىپ، ساۋداداعى قارجى قوسۋ قامالىن بارىنشا جويىپ، سەلبەستىك جاساسۋدىڭ ‘بالكولشەسىن’ بىرگە زورايتىپ جاساۋ، ويداعىداي جاساۋ كەرەك“، - دەدى لي شۋان.

بيىل جىل باسىنان بەرى، شينجياڭ سىرتقى ساۋدانى ورنىقتىرۋدى تياناقتاندىرۋدىڭ ٴبىر سەپىرا جەلىلىك شاراسىن شىعاردى، ساۋدا ىستەرى تاراۋلارى جەر - جەردىڭ قاتىستى تاراۋلارىمەن ٴبىر جاعادان باس، ٴبىر جەڭنەن قول شىعارا سايكەسىپ، ىرىقتىلىقپەن ىسكەرلىك كورسەتىپ، الدا تۇرىپ قىزمەت وتەپ، سىرتقى ساۋدانىڭ ورنىقتى ارتۋىن، جاڭالىق اشۋدى جەبەۋىن، ومىرشەڭدىكتى ارتتىرۋىن ىلگەرىلەتتى.

وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن تياناق ەتكەن شينجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، ”ٴبىر پورت، ەكى رايون، بەس ۇلكەن ورتالىق، شەكارا وتكەلى ەكونوميكا بەلدەۋى“ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدە جاڭا تابىستارعا قول جەتكىزىپ، سىرتقا قاراتىلعان ساۋدا ۇلكەن ارناسىنىڭ ىركىلىسسىز بولۋ دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، جۇڭگو - ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ جوعارى ساپالى اينالىمىن قاماتاماسىزداندىرىپ، توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن، اسىرەسە، ورتا ازياداعى 5 ەلمەن كوپ سالادا اۋىس - كۇيىس، سەلبەستىك جاساۋدى تەرەڭدەتىپ، ازيا - ەۋروپا التىن ارناسى مەن باتىسقا ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەبىن كۇش سالا تۇلعالادى.

ساندى مالىمەتتە كورسەتىلۋىنشە، 2022 - جىلى شينجياڭ دۇنيە جۇزىندەگى 179 مەملەكەتپەن جانە وڭىرمەن ساۋدا بارىس - كەلىسىن جاساعان. بيىل الدىڭعى 8 ايدا ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ جەلىسىندەگى مەملەكەتتەرمەن يمپورت - ەكسپورتى 206 ميلليارد 680 ميلليون يۋان بولىپ، 53.7% ارتقان.

وزبەكستاننىڭ جۇڭگودا تۇراتىن باس ەلشىحاناسىنىڭ ساۋدا ىستەرى اقىلشىسى ىحتيار نيازمۇرادوۆ بىلاي دەپ قارادى: جۇڭگونىڭ شينجياڭى ازيا - ەۋروپا التىن ارناسى جانە باتىسقا ەسىك اشۋداعى ستراتەگيالىق قاقپا رەتىندە، ەل ٴىشى، حالىقارا سىندى ”ەكى بازاردىڭ، ەكى ٴتۇرلى بايلىقتىڭ“ ەڭ تاماشا ۇشتاستىرۋشىسى، تابيعي تۇتاستىرۋ ٴتۇيىنى بولىپ، الەمدەگى بايلىق فاكتورلارىن شوعىرلانا دامۋعا باۋرايتىن تابيعي باسىمدىقا يە.

لي شۋان مىنالاردى ٴبىلدىردى: اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى جەرگىلىكتى ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىك مەحانيزمىنەن تولىق پايدالانىپ، توڭىرەكتەگى ەلدەرمەن كورشى وڭىرلەرمەن بولعان ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگىن، اۋىس - كۇيىسىن كۇشەيتەدى. كاسىپورىنداردى ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن ەلدەردىڭ جانە وڭىرلەردىڭ بازارىن ونان ارى اشۋعا جەتەكتەپ، شەتەلگە قارجى قوسۋدى كوپ نەگىزدە ورىستەتىپ، ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگىنىڭ ”دوستار شەڭبەرىن“ ۇزدىكسىز كەڭەيتەدى.

10 جىلدا ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ باستاماسى جوبا جاساپ ورنالاستىرعان ”نوباي سىزبادان“ ايشىقتى دا جۇيەلى ”نازىك سىزباعا“ قاراي ويىستى. شينجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسى كەمەل شاعىنا جەتىپ، ەسىك اشۋدىڭ، دامۋدىڭ سالتاناتى اسا ٴتۇستى.

جىبەك جولى • قۇزىرلى سۇحبات

”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگىنىڭ تىڭ ساتىعا قادام باستاۋىن ىلگەرىلەتەمىز

—— اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى لي شۋانمەن سۇحبات

☐ انار بولات \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى حي حوڭۋي

جاڭا داۋىرگە وتكەندە، باس شۋجي شي جينپيڭ ورتاعا قويعان ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ باستاماسى ەلىمىزدىڭ سىرتقا ەسىك اشۋىنىڭ جاڭا ارناسىن اشتى ٴارى شينجياڭعا بۇرىن بولىپ كورمەگەن دامۋ جاڭا ورايىن ازىرلەدى.

”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ باستاماسى العا قويىلعان 10 جىلدان بەرى، شينجياڭ قالاي ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋ ورايىن مىقتى يگەرىپ، وڭىرلىك ورىن باسىمدىعىن تياناق ەتىپ، ولقىلىقتاردى تولىقتاپ، قيىن ماسەلەلەردى شەشىپ، ”ارنا ەكونوميكاسىنان“ ”شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىنا“، ”كاسىپ سالاسى ەكونوميكاسىنا“ قاراي دامۋدى، بۇرىلىس جاساۋدى جەدەلدەتتى؟ شينجياڭ ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇراتىن مەملەكەتتەرمەن جانە وڭىرلەرمەن ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگىن قالاي ىلگەرىلەي تەرەڭدەتەدى؟ 10 - ايدىڭ 14 - كۇنى ٴتىلشى اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار مەڭگەرمە باستىعى لي شۋانمەن ارناۋلى سۇحبات وتكىزدى.

”شەكارا وتكەلى — شينجياڭنىڭ سىرتقى ساۋداسىن دامىتۋداعى جان تامىر“. لي شۋان بىلاي دەدى: شينجياڭ ازيا - ەۋروپا التىن ارناسى جانە باتىسقا ەسىك اشۋداعى الدىڭعى شەپ ستراتەگيالىق ورنىن مىقتاپ يگەرىپ، ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ قۇرىلىسى ىشكەرىلەي ىلگەرىلەگەن دامۋ ورايىن مىقتاپ يگەرىپ، ورتا ازياداعى، باتىس ازياداعى مەملەكەتتەرمەن ەكونوميكا - ساۋدا بارىس - كەلىسىن قويۋلاتىپ، بۇكىل رايوننىڭ شەكارا وتكەلى باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، شەكارا وتكەلىن وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسىن جەدەلدەتىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ قۋاتىن كەڭەيتىپ، ساپاسىن جوعارىلاتۋدى تىنباي ىلگەرىلەتتى. شەكارا وتكەلىن تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن ىلگەرىلەي تياناقتاندىرىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ شارۋاشىلىق - ساۋدا ورتاسىن ٴونىمدى ساپالاندىرىپ، شەكارا وتكەلىنىڭ ىركىلىسسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋ قابىلەتىن كۇشەيتتى. شەكارا وتكەلى نەگىزدىك قۇرىلىستارىنداعى ولقىلىقتاردى، ٴالسىز تۇستاردى تولىقتاۋدى ٴجىتى قادالاپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ شەكارا وتكەلى قۇرىلىسى جوباسىن اقىلداسىپ، قۇرىلعىلاردى وسىزامانداندىرىپ وزگەرتۋ جانە ”زەردەلى شەكارا وتكەلى“ قۇرىلىسى اياق الىسىن جەدەلدەتىپ، شەكارا وتكەلدەرىن ۇلاستىرۋ، تۇتاستىرۋ دەڭگەيى كورنەكتى جوعارىلادى.

بيىل 1 - ايدان 8 - ايعا دەيىن، شينجياڭ سىرتقى ساۋدا يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنىن 219 ميلليارد 190 ميلليون يۋانعا جەتكىزدى، بۇل سايكەس مەزگىلدەگىدەن 51.2% ارتتى. بۇكىل رايونداعى شەكارا وتكەلدەرىندە 1 - ايدان 8 - ايعا دەيىن يمپورت - ەكسپورت ەتىلگەن جۇك تاسىمال مولشەرى 48 ميلليون 752 مىڭ توننا بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 7.6% ارتتى. شەكارا ساۋداسى ەكسپورتى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 61.5% ارتىپ، بۇكىل ەلدىڭ شەكارا ساۋداسىندا يەلەگەن سالىستىرماسى 55.6%كە جەتتى.

لي شۋان بىلاي دەپ تانىستىردى: شەكارا وتكەلى، شەكارا ساۋداسى سياقتى ٴداستۇرلى باسەكە باسىمدىعىن تولىق ساۋلەلەندىرۋمەن قاتار، شينجياڭ تاعى كوپ ٴتۇرلى شارا قولدانىپ، سىرتقى ساۋدادا جاڭالىق اشا دامۋدىڭ جاڭا قوزعاۋشى كۇشىن، جاڭا باسىمدىعىن باۋلۋدى جەدەلدەتتى.

شينجياڭ شەكارا اتتاعان 4 ەلەكتروندى ساۋدا ىستەرى كەشەندى سىناق رايونىنا سۇيەنىپ، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋدا جاڭا كاسىپ كۇيىن دامىتۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، شەكارا اتتاعان ەلەكتروندى ساۋداگەرلەردى سيفرلى كەزەكشى پويەز، جۇك تاسىمالى جالدامالى ۇشاعى، جۇڭگو - ەۋروپا اۋىر تيپتى جۇك اۆتوموبيل تاسىمالى سىندى جاڭا ۇلگىلەردى قوسا قولدانۋعا شابىتتاندىردى. شينجياڭ تاعى شەكارا تۇرعىندارىنىڭ ٴوزارا بازارشىلاۋ ساۋداسىن، بازاردىڭ ساتىپ الۋ ساۋداسىن، وتكەرمەلى اۆتوكولىك ەكسپورتىن كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، ەكسپورت - يمپورت ونىمدەرىن مانەرلەۋ بازاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتىپ، ەڭبەك شوعىرلانعان كاسىپ سالالارىن شوعىرلاندىرۋعا باۋراپ، شەكارا وتكەلى قالالارىنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قوعامىنىڭ دامۋىنا ۇزدىكسىز ومىرشەڭدىك كۇش قوستى.

قازىر شينجياڭدا مەملەكەت دارەجەلى 6 ەكونوميكالىق، تەحنيكالىق اشۋ رايونى، شەكارالىق (اتتاعان) 5 ەكونوميكالىق سەلبەستىك رايونى، 4 كەشەندى قورعاۋلى باجى اۋماعى جانە شەكارا اتتاعان 4 ەلەكتروندى ساۋدا كەشەندى سىناق رايونى، 2 بازاردان ساتىپ الۋ ساۋدا ٴتاسىلى سىناق ٴتۇيىنى، 2 وتكەرمەلى اۆتوكولىك كاسىبى رايونى بار، جۇڭگو — ازيا - ەۋروپا كورمەسى قاتارلى كەلەلى سەلبەستىك جاساسۋ تۇعىرلارىنىڭ حالىقارالىق تانىمالدىعى مەن ىقپال كۇشى ۇزدىكسىز جوعارىلاپ، اشىق دامۋدىڭ جاڭا ارناسى جەدەل قالىپتاسۋدا.

لي شۋان مىنالاردى ٴبىلدىردى: شينجياڭ ٴتۇرلى اشىق تۇعىرلاردى شوعىرلاندىرۋدى، توعىستىرۋدى، وڭتۇستىك - سولتۇستىك شينجياڭ بىرلەسىپ ارەكەتتەنىپ، جاڭا كاسىپ كۇيىنىڭ قاباتتاسۋىن كۇش سالا جەبەپ، ”ارنا ەكونوميكاسىنىڭ“ ”شەكارا وتكەلى ەكونوميكاسىنا“، ”كاسىپ سالاسى ەكونوميكاسىنا“ قاراي بۇرىلىس جاساۋىن ىلگەرىلەتتى، باتىسقا ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەپ رولى كۇن ساين كورنەكتىلەندى.

باس شۋجي شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋدىڭ ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىلۋىنە ساي، شينجياڭ ەندىگارى شەكارا، شالعاي ٴوڭىر ەمەس، قايتا وزەكتى رايون، توراپ ٴوڭىرى بولۋدا.

”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جولدى“ بىرگە قۇرۋدىڭ ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتىلۋىنە ىلەسە، شينجياڭ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى رەتىندە، سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ كەڭدىگىن، تەرەڭدىگىن جانە دەڭگەيىن بارىنشا جوعارىلاتىپ، ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ جەلىسىندەگى مەملەكەتتەرمەن جان - جاقتى، كوپ سالادا اۋىس - كۇيىس، سەلبەستىك جاساۋدى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، ساۋدانىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن جەبەدى.

ساۋدا بارىس - كەلىسىن جاسايتىن مەملەكەتتەر بارعان سايىن كوبەيدى. ساندى مالىمەتتە كورسەتىلۋىنشە، 2022 - جىلى جۇڭگونىڭ شينجياڭى دۇنيە جۇزىندەگى 179 مەملەكەتپەن جانە وڭىرمەن ساۋدا بارىس - كەلىسىن جاساعان. بيىل الدىڭعى 8 ايدا ”ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول“ جەلىسىندەگى مەملەكەتتەرمەن بولعان يمپورت - ەكسپورت جالپى قۇنى 206 ميلليارد 680 ميلليون يۋانعا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 53.7% ارتقان.

حالىقارالىق اۋىس - كۇيىس، سەلبەستىك ۇزدىكسىز كەڭەيدى. جۇڭگونىڭ شينجياڭى توڭىرەكتەگى مەملەكەتتەرمەن جانە وڭىرلەرمەن 7 جەرگىلىكتى ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىك مەحانيزمىن ورناتتى. بيىل جۇڭگو شينجياڭ - پاكيستان كورشى وڭىرلەرىنىڭ ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىك قىزمەت گرۋپپاسىنىڭ 2 - رەتكى ٴماجىلىسى اشىلدى، تاعى جۇڭگو شينجياڭىنىڭ تاجىكستانمەن، قىرعىزستانمەن بولعان ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىك قىزمەت گرۋپپاسىنىڭ (بولىمشە كوميسسياسى) ٴماجىلىسىن دىركەس - تىركەس اشپاقشى. وزبەكستانمەن، موڭعولىيامەن ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگى مەحانيزمىن ورناتۋدى ىلگەرىلەتىپ، تايلاند، قىرعىزستان، وزبەكستان سياقتى مەملەكەتتەردىڭ شينجياڭعا ساپارلاۋ ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىمەن 6 رەت ەكونوميكا - ساۋدا ٴتۇيىلىستىرۋ قيمىلىن ورىستەتىپ، كاسىپورىندار ٴۇشىن اۋىس - كۇيىس جاساۋ تۇعىرىن ازىرلەپ بەردى.

”كوپتەگەن شينجياڭ كاسىپورىندارى ‘سىرتقا شىعۋمەن’ قاتار، شينجياڭنىڭ باۋىرلاۋ قۋاتى دا بىرتىندەپ كۇشەيدى“. لي شۋان بىلاي دەدى: بيىل 1 - ايدان 8 - ايعا دەيىن، شينجياڭنىڭ ناقتى ىستەتىلگەن شەتەل قارجىسى 460 ميلليون دوللار بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 142.4% ارتتى.

لي شۋان بىلاي دەدى: نازاردى جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىنىڭ ٴتۇيىندى مىندەتتەرىنە شوعىرلاندىرىپ، جاڭا دامۋ ارناسىنا بەلسەنە قىزمەت وتەپ جانە توعىسىپ، سىرتقا ەسىك اشۋدى اناعۇرلىم كەڭەيتىپ، سىرتقى ساۋدانى ورنىقتىرىپ، ساپاسىن جوعارىلاتىپ، جاڭا باسىمدىق قالىپتاستىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، تۇعىر قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ جاڭا كومەكشى كۇش شىعارۋدى جەدەلدەتىپ، ەكونوميكا - ساۋدا وڭىرلەرىنىڭ سەلبەستىگىن تەرەڭدەتىپ جاڭا ورىس اشىپ، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۋگە ساۋدا ىستەرى كۇشىن ارنايمىز.